

CHUYÊN ĐỀ

NHỮNG NỘI DUNG MỚI VỀ ĐƯỜNG LỐI, QUAN ĐIỂM CỦA ĐẢNG, CHÍNH SÁCH PHÁP LUẬT CỦA NHÀ NƯỚC VIỆT NAM VỀ TÔN GIÁO

Báo cáo viên: Đ/c Nguyễn Văn Lưu
Nguyên Phó Trưởng Ban Dân vận Thành ủy

I. KHÁI QUÁT TÌNH HÌNH TÔN GIÁO VIỆT NAM, TÌNH HÌNH TÔN GIÁO TẠI THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

Ước tính ở Việt Nam có khoảng trên 90% dân số có đời sống tâm linh về tín ngưỡng và tôn giáo. Ban Dân vận Trung ương công bố số tín đồ các tôn giáo ở Việt Nam năm 2017 là trên 25,232 triệu tín đồ của các tôn giáo đang hoạt động bình thường, ổn định, chiếm 28% dân số. Cụ thể:

- Phật giáo: trên 14,331 triệu tín đồ (những người quy y tam bảo). 18,456 cơ sở thờ tự ở tất cả các tỉnh, thành phố cả nước, trong đó có những tỉnh, thành phố tập trung đông tín đồ, như: Hà Nội, Bắc Ninh, Nam Định, Hải Phòng, Hải Dương, Thừa Thiên Huế, Đà Nẵng, Quảng Ngãi, Bình Định, Khánh Hòa, Thành phố Hồ Chí Minh, Đồng Nai, Lâm Đồng, Sóc Trăng, Trà Vinh, thành phố Cần Thơ...

Chùa Phật giáo

- Công giáo: hơn 7,063 triệu tín đồ, 7.771 cơ sở thờ tự ở hầu hết tỉnh, thành phố, trong đó có một số tỉnh, thành phố tập trung đông tín đồ, như: Nam Định, Ninh Bình, Thái Bình, Hải Phòng, Nghệ An, Hà Tĩnh, Đà Nẵng, Kon Tum, Đắk Lắk, Khánh Hòa, Bình Thuận, Đồng Nai, Thành phố Hồ Chí Minh, Tiền Giang, Vĩnh Long, An Giang, thành phố Cần Thơ...

Nhà thờ Công giáo

- Phật giáo Hòa hảo: gần 1,336 triệu tín đồ, 47 cơ sở thờ tự ở 22 tỉnh, thành phố, tập trung chủ yếu ở các tỉnh miền tây nam bộ như: An Giang, Cần Thơ, Hậu Giang, Đồng Tháp, Vĩnh Long.

Chùa Phật giáo Hòa Hảo

- Đạo Tin lành: hơn 1,121 triệu tín đồ (theo các tổ chức, hệ phái tin lành khai trình là 1,5 triệu), 622 cơ sở thờ tự ở hầu hết các tỉnh, thành phố cả nước, trong đó tập trung ở các tỉnh, thành phố như: Quảng Nam, Quảng Ngãi, Khánh Hòa, Thành phố Hồ Chí Minh, Đồng Nai, Cần Thơ, Lâm Đồng, Đắk Lắk, Gia Lai, Đắk Nông, Bình Phước, Kon Tum... và một số tỉnh miền núi phía Bắc.

Nhà thờ Tin lành

- Đạo Cao đài: hơn 1,116 triệu tín đồ (theo các tổ chức hệ phái cao đài khai trình là 2,5 triệu), 1.189 cơ sở thờ tự ở 35 tỉnh, thành phố, trong đó chủ yếu ở các tỉnh nam bộ, như: Tây Ninh, Long An, Bến Tre, Thành phố Hồ Chí Minh, Đồng Tháp, Tiền Giang, Cần Thơ, Vĩnh Long, Kiên Giang, Cà Mau, An Giang,...

Thánh thất Cao đài

- Tịnh độ Cư sĩ Phật hội Việt Nam: 258.828 tín đồ, 204 cơ sở thờ tự ở 32 tỉnh, thành phố ở nam bộ, trong đó các tỉnh có đông tín đồ, như: Sóc Trăng, Hậu Giang, Bạc Liêu, Cà Mau, Bà Rịa-Vũng Tàu,...

Chùa Tịnh độ Cư sĩ Phật hội

- Hồi giáo: 80.045 tín đồ, 90 cơ sở thờ tự ở 15 tỉnh, tập trung ở các tỉnh thành phố, như: An Giang, Thành phố Hồ Chí Minh, Bình Thuận, Ninh Thuận, Đồng Nai, Tây Ninh,...

Thánh đường Hồi giáo

Việt Nam có nhiều tôn giáo, nhiều người theo tôn giáo, có tôn giáo nguồn gốc phương Đông, có tôn giáo nguồn gốc phương Tây, có tôn giáo truyền giáo vào Việt Nam từ rất sớm, có tôn giáo mới truyền giáo vào; có tôn giáo đông tín đồ, phạm vi hoạt động rộng, có tôn giáo ít tín đồ. Hoạt động trong phạm vi một số địa phương,... nhưng tất cả tôn giáo ở Việt Nam sống hòa đồng không xảy ra xung đột hoặc chiến tranh tôn giáo như một số nước trên thế giới. Tất nhiên, trong quá trình truyền giáo, cả trước đây và sau này, một số tôn giáo có những va chạm với văn hóa tín ngưỡng truyền thống mang tín cục bộ nhưng sớm được khắc phục.

Thành phố Hồ Chí Minh, có 11 tôn giáo với 33 tổ chức giáo hội được nhà nước công nhận, cấp giấy chứng nhận đăng ký hoạt động với 2.970 cơ sở tôn giáo, 157 dòng tu nam, nữ có trụ sở chính và văn phòng đại diện tại thành phố; với hơn 3,9 triệu tín đồ, hơn 10.000 chức sắc, hơn 3.000 chức việc, khoảng gần 7.000 tu sĩ nam, nữ. Thành phố đã cấp đăng ký sinh hoạt tôn giáo cho 145 nhóm tín đồ theo các hệ phái tín lành khác nhau với tổng số tín đồ khoảng 9.000 người.

II. ĐƯỜNG LỐI, QUAN ĐIỂM CỦA ĐẢNG, CHÍNH SÁCH PHÁP LUẬT CỦA NHÀ NƯỚC VIỆT NAM VỀ TÔN GIÁO

"Tự do tín ngưỡng, tôn giáo" là một trong những chủ trương, đường lối xuyên suốt của Đảng ngay khi lãnh đạo cách mạng đấu tranh giành độc lập dân tộc với những nhiệm vụ vô cùng khó khăn, phức tạp cho đến ngày nay.

Ngày 27-6-1955, Ban Bí thư Trung ương Đảng ra chỉ thị 29-CT/TƯ về việc thi hành Sắc lệnh mới về vấn đề tôn giáo (Sắc lệnh 234 - S-L, do Chủ tịch nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa ký ban hành ngày 14-6-1955).

Chủ tịch Hồ Chí Minh trong quá trình xây dựng khối đoàn kết dân tộc, tôn giáo, rất coi trọng và đề cao yếu tố văn hóa trong quan hệ ứng xử với mình, với người, với việc; đặc biệt đối với đồng bào lương - giáo.

Sau hơn 30 năm tiến hành công cuộc đổi mới, Đảng và Nhà nước ta không ngừng đổi mới nhận thức về tôn giáo và quản lý nhà nước trong lĩnh vực tôn giáo, tín ngưỡng. Đây là nền tảng để xây dựng chủ trương, chính sách, tạo điều kiện thuận lợi cho sinh hoạt tôn giáo, tín ngưỡng của đồng bào có đạo và nâng cao hiệu quả công tác quản lý nhà nước trong lĩnh vực này.

Trong các chỉ thị, nghị quyết tiếp theo, tư duy lý luận của đảng về vấn đề tôn giáo tiếp tục được bổ sung, hoàn thiện: Chỉ thị 37 (năm 1998) của Bộ Chính trị chỉ rõ: "những giá trị văn hóa, đạo đức tốt đẹp của tôn giáo được tôn trọng và khuyến khích phát huy". Nghị quyết Hội nghị lần thứ 5 ban chấp hành trung ương khóa VIII về “xây dựng nền văn hóa việt nam tiên tiến đậm đà bản sắc dân tộc” (năm 1998) khuyến khích ý tưởng công bằng, bác ái, hướng thiện... trong tôn giáo. Đặc biệt, Nghị quyết số 25 Hội nghị Ban Chấp hành Trung ương lần thứ 7 khóa IX của Đảng (năm 2003) đã tổng kết và phát triển tư duy lý luận của Đảng về vấn đề tôn giáo và công tác tôn giáo trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội ở nước ta.

Theo đó, nhận thức mới về vấn đề tôn giáo trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội tập trung ở những nội dung chủ yếu sau:

Một là, tín ngưỡng, tôn giáo là nhu cầu tinh thần của một bộ phận nhân dân, đã, đang và sẽ tồn tại cùng dân tộc trong quá trình xây dựng chủ nghĩa ở nước ta.

Hai là, Đảng, Nhà nước thực hiện nhất quán chính sách đại đoàn kết toàn dân tộc.

Ba là, nội dung cốt lõi của công tác tôn giáo là công tác vận động quần chúng.

Bốn là, công tác tôn giáo là trách nhiệm của cả hệ thống chính trị.

Luật tín ngưỡng, tôn giáo được Quốc hội khóa XIV, kỳ họp thứ 2 thông qua ngày 18 tháng 11 năm 2016 và có hiệu lực thi hành từ ngày 01 tháng 01 năm 2018, bao gồm 09 chương, 8 mục và 68 điều. Luật có nhiều điểm mới, tiến bộ, thể hiện tính công khai, dân chủ, minh bạch, phù hợp với tinh thần của Hiến pháp năm 2013.

Luật tín ngưỡng, tôn giáo có một số điểm mới căn bản so với Pháp lệnh tín ngưỡng, tôn giáo năm 2004:

1. Mở rộng phạm vi chủ thể có quyền tự do tín ngưỡng, tôn giáo từ “công dân” thành “mọi người”.

2. Luật đã dành một chương (chương II) để quy định quyền tự do tín ngưỡng, tôn giáo.

3. Đăng ký sinh hoạt tôn giáo tập trung.

4. Một số nội dung thuộc thẩm quyền của Thủ tướng Chính phủ như công nhận tổ chức tôn giáo; thành lập, chia, tách, sáp nhập, hợp nhất tổ chức tôn giáo trực thuộc có phạm vi hoạt động ở nhiều tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương.

5. Một số nội dung thuộc thẩm quyền của Ủy ban nhân dân tỉnh.

6. Bổ sung các quy định liên quan đến cơ sở đào tạo tôn giáo.

7. Bổ sung nội dung cho phép người nước ngoài cư trú hợp pháp tại Việt Nam.

8. Đăng ký hoạt động tín ngưỡng, thông báo danh mục hoạt động tôn giáo được thay đổi theo hướng chỉ đăng ký, thông báo lần đầu với cơ quan nhà nước có thẩm quyền, những nội dung không có trong văn bản đăng ký hoặc thông báo sẽ đăng ký, thông báo bổ sung.

Chỉ thị số 18-CT/TW ngày 10 tháng 01 năm 2018 của Bộ Chính trị về tiếp tục thực hiện Nghị quyết số 25-NQ/TW ngày 12 tháng 3 năm 2003 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa IX về công tác tôn giáo trong tình hình mới.

1. Lãnh đạo, chỉ đạo quán triệt sâu sắc các quan điểm, chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về tôn giáo và công tác tôn giáo trong hệ thống chính trị và toàn xã hội.

2. Thực hiện có hiệu quả chủ trương, chính sách và các chương trình phát triển kinh tế - xã hội, nâng cao đời sống vật chất, tinh thần của nhân dân, chú trọng tới các vùng có đông đồng bào tôn giáo, đặc biệt là ở vùng sâu, vùng xa, vùng đồng bào dân tộc thiểu số.

3. Tiếp tục hoàn thiện chính sách, pháp luật về tín ngưỡng, tôn giáo. Sửa đổi, bổ sung chính sách, pháp luật có liên quan đến tôn giáo như: đất đai, văn hóa, giáo dục, y tế... bảo đảm đồng bộ với pháp luật về tôn giáo và các công ước quốc tế mà Việt Nam tham gia.

4. Nâng cao chất lượng hoạt động của hệ thống chính trị cơ sở, bảo đảm vai trò lãnh đạo của cấp uỷ, tổ chức đảng ở vùng có đông đồng bào theo tôn giáo.

5. Tăng cường công tác đối ngoại tôn giáo.

6. Bảo đảm an ninh chính trị, trật tự, an toàn xã hội trong hoạt động tôn giáo.

III. ĐÁNH GIÁ CHUNG VỀ LÃNH ĐẠO, CHỈ ĐẠO THỰC HIỆN CÔNG TÁC GIÁO CỦA THÀNH ỦY THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

1. Mặt được

Qua 03 năm triển khai thực hiện chỉ thị số 18-CT/TW, Ban Thường vụ Thành ủy, Ủy ban nhân dân thành phố đã lãnh đạo, chỉ đạo các cấp ủy, chính quyền, Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức chính trị - xã hội thành phố phối hợp tổ chức quán triệt và triển khai thực hiện khá tốt chủ trương, chính sách của Đảng, Nhà nước về tôn giáo và công tác tôn giáo.

Công tác quản lý nhà nước về tôn giáo được tăng cường, việc tiếp xúc, gặp gỡ với chức sắc, chức việc, tín đồ được thực hiện thường xuyên, các cơ quan quản lý nhà nước về tôn giáo kịp thời hướng dẫn, giải thích, chấn chỉnh các hoạt động không đúng quy định pháp luật ảnh hưởng đến an ninh, trật tự và cuộc sống của cộng đồng dân cư (sinh hoạt ngoài chương trình đăng ký, lôi kéo người theo đạo).

Mặt trận Tổ quốc, các tổ chức chính trị - xã hội các cấp đã tăng cường công tác vận động người đứng đầu các tổ chức tôn giáo và đồng bào có đạo chấp hành các chủ trương, chính sách của đảng và pháp luật của nhà nước, tích cực tham gia các phong trào thi đua yêu nước của thành phố.

Công tác tranh thủ hàng ngũ chức sắc, người có uy tín trong các tôn giáo đã góp phần kiềm chế những hoạt động vi phạm giáo luật, pháp luật của số đối tượng cực đoan trong tôn giáo,

2. Hạn chế

Công tác phát huy vai trò cốt cán trong chức sắc, chức việc các tôn giáo có phạm vi ảnh hưởng cấp quận, huyện và thành phố còn hạn chế, chưa thật sự hiệu quả (các vị trong công giáo và tin lành).

Đội ngũ cán bộ phụ trách công tác tôn giáo ở cơ sở tuy đã được quan tâm củng cố, bồi dưỡng các lớp ngắn hạn về kỹ năng nhưng thiếu kinh nghiệm thực tiễn; chưa am hiểu nhiều về đặc điểm tình hình, văn hóa, sinh hoạt của các tôn giáo, kỹ năng vận động chưa khéo léo, nên hạn chế trong tiếp xúc, vận động chức sắc, chức việc, tín đồ các tôn giáo.

IV. MỘT SỐ BÀI HỌC KINH NGHIỆM

Tập trung quán triệt sâu sắc cho các cấp ủy đảng, chính quyền, các ngành, các cấp nhận thức đúng và đầy đủ về đường lối, chủ trương của đảng, chính sách pháp luật của nhà nước về tôn giáo và công tác tôn giáo.

Trong lãnh đạo, chỉ đạo công tác tôn giáo, Thành ủy, quận ủy, huyện ủy quan tâm hướng dẫn xây dựng chương trình, kế hoạch.

Phát huy cơ chế, phương thức hoạt động của ban chỉ đạo công tác tôn giáo thành phố, quận, huyện, tổ công tác tôn giáo phường, xã, thị trấn.

Hệ thống chính trị thành phố, nòng cốt là Ban Dân vận Thành ủy, Mặt trận Tổ quốc, Ban Tôn giáo thành phố, Ban Dân tộc thành phố, phân công cán bộ lãnh đạo có kinh nghiệm, uy tín thường xuyên tiếp xúc, gặp gỡ, trao đổi với các chức sắc, chức việc,

Quan tâm xây dựng được lực lượng cốt cán trong tôn giáo;

Xây dựng đội ngũ cán bộ làm công tác tôn giáo có đủ nhận thức, kiến thức và kinh nghiệm trong công tác tôn giáo;

V. NHIỆM VỤ, GIẢI PHÁP

1. Dự báo tình hình

Thành phố là trung tâm kinh tế của khu vực và cả nước, quy tụ nhiều doanh nghiệp sử dụng nhiều lao động. Do đó, sẽ tiếp tục thu hút đông lực lượng lao động từ các tỉnh về thành phố, từ đó sẽ làm tăng cơ học số tín đồ tôn giáo, đồng thời cũng là đối tượng để các tổ chức tôn giáo lôi kéo người vào đạo.

Các thế lực thù địch không từ bỏ âm mưu “*diễn biến hòa bình*”, chống phá Việt Nam;

Tình hình khiếu nại, khiếu kiện liên quan đến đất đai, cơ sở vật chất có nguồn gốc tôn giáo sẽ tiếp tục diễn ra và có chiều hướng tăng lên.

Với những quy định của Luật tín ngưỡng, tôn giáo, một số tổ chức tôn giáo mới sẽ đăng ký sinh hoạt, xin phục hồi tư cách pháp nhân.

2. Một số nhiệm vụ trọng tâm trong thời gian tới

Để tiếp tục thực hiện có hiệu quả chỉ thị số 18-CT/TW, Ban Thường vụ Thành ủy tập trung lãnh đạo, chỉ đạo triển khai thực hiện một số nhiệm vụ trọng tâm như sau:

2.1. Cấp ủy, tổ chức đảng, mặt trận tổ quốc và các tổ chức chính trị - xã hội các cấp tiếp tục tổ chức quán triệt, triển khai thực hiện nghiêm Thông tri 29-TT/TU ngày 11 tháng 7 năm 2019 về lãnh đạo thực hiện chỉ thị 18-CT/TW ngày 10 tháng 01 năm 2018 của Bộ Chính trị về tiếp tục thực hiện nghị quyết số 25-NQ/TW ngày 12 tháng 3 năm 2003 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa IX về công tác tôn giáo trong tình hình mới.

2.2. Ban cán sự Đảng Ủy ban nhân dân thành phố lãnh đạo ủy ban nhân dân thành phố, chỉ đạo các sở, ngành có liên quan trong việc tham mưu giải quyết việc giao tặng các cơ sở vật chất có nguồn gốc tôn giáo.

CÁM ƠN QUÝ VỊ ĐÃ CHÚ Ý LẮNG NGHE!!